

Kádárné dr. Fülöp Judit emlékére

NAPLÓ

Az alábbi megemlékezést Kádárné dr. Fülöp Judit két kortársa jegyzi: szakmai pályája aktív évtizedeiről Horváth Zsuzsanna, míg az utolsó, nem kevésbé munkás korszakáról Lannert Judit ír.

Juditot 1978 óta ismerem, együtt dolgoztunk az IEA (International Association for the Evaluation of Educational Assessment) fogalmazásvizsgálatban. Egyik közös mesterünként tiszteltül és szerettük Takács Etelt, véget nem érő szakmai beszélgetéseket folytattunk a szövegértés méréséről és e tudásterület azóta is jellemző problémáiról. Részt vettünk a '90-es években életre hívott Magyar Olvasástársaság megalapításában és működtetésében, sokat dolgoztunk a PISA vizsgálatok jelentőségének és szerepének elismertetéséért. Jó lenne vele újra és újra beszélgetni, hiányzik az eltökéltsége, az igényessége, a konstruktivitása.

Dr. Kádárné dr. Fülöp Judit (1943–2023) hosszú és szinte következetesen egyenesvonalú, azaz nagyobb kitérők nélküli pályafutása alatt széleskörű szakmai tapasztalataira a közoktatási rendszer több terepén tett szert. Oktatókutatóként a különböző nevekkel illetett szakmai háttérintézményekben, nemzetközi szervezetekben, továbbá a szakmai közéletre széles lehetőségeket nyújtó hazai és nemzetközi szerveződésekben dolgozott, de életének egy szakaszában az oktatásirányításért felelős államigazgatásban is részt vett. Középiszkolai tanári oklevelét 1968-ban, az Eötvös Loránd Tudományegyetem angol-orosz szakán szerezte, 1973-ban már bölcsészdoktor, majd 1986-ban a neveléstudomány kandidátusa lett. 1997-ben a Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem habilitált doktorává avatták. Ő maga kutatási területeit a következőkben jelölte meg: mérés-értékelés a közoktatásban, oktatáspolitikai elemzések, oktatáspolitikai érdekű kutatások, oktatási indikátorok fejlesztésének módszertana, tantervelmélet, anyanyelv-pedagógia (olvasás, fogalmazás), az angol mint idegen nyelv pedagógiája. Munkahelyein is főként e területekkel foglalkozhatott: 1969 és 1991 között az Országos Pedagógiai Intézet (1990-től Országos Közoktatási Intézet) tudományos munkatársaként, 1986-tól pedig főmunkatársaként az IEA *Hattantárgy Tanulmány* munkacsoportban az olvasásvizsgálat társkoordinátora, az angolnyelv-vizsgálat magyar koordinátora volt. Az IEA nagy jelentőségű országos felmérése előtt 1978 és 1981 között az OPI-ban végezték az első – TOF 80 elnevezésű – monitor jellegű olvasásmérést, melynek egyik fejlesztője, tervezője, koordinátora Kádárné Fülöp Judit volt. 1981 és 1986 között folyt az IEA nemzetközi fogalmazásvizsgálata, amelynek szintén nemzetközi irányítóbizottságában a magyar kutatásvezető szerepét töltötte be. E vizsgálat egyik máig ható eredménye az általa írt, 1990-ben megjelent *Hogyan írnak a tizenévesek?* című kötet. Az 1990/91-ben folyó IEA Reading Literacy Study magyar kutatásvezetője volt. Érdemes megjegyezni, hogy a '70-es években indult magyar IEA-tagság a mai napig folyamatos, és ennek keretében azóta sok tízezer kisiskolás és nyolcadikos diák vesz részt a PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study, azaz Nemzetközi olvasás- és szövegértés-vizsgálat) és a TIMSS

matematikai és természettudományos képességeket vizsgáló tudásszintméréseiben, amelyek időről-időre tárgyyszerű visszajelzést adnak a diákok különböző tudásterületeken elért teljesítményéről és az oktatási rendszer más jellemzőiről. Magyarország a PIRLS- és TIMSS-vizsgálatoknak az összes eddigi adatfelvételében részt vett.

1992-ben Kádárné Fülöp Judit többekkel együtt megalapította a Magyar Olvasástársaságot (HUNRA), melynek három évig elnöke is volt. Előzményként idézzük fel, hogy 1980-tól folyamatosan tagja volt az Nemzetközi Olvasástársaságnak is (IRA; International Reading Association). Idézhetjük Nagy Attila olvasáskutató szavait, aki a HUNRA nevében így búcsúzott Judittól: „Határozott, kezdeményező, távlatosan gondolkodó egyéniségének, önzetlen szolgáltatának mozgósító erejű emlékét tisztelettel és hálás szeretettel őrizzük.” 1990 és '96 között Judit tagja a Magyar Tudományos Akadémia Pedagógiai Bizottságának, a 2000-es években pedig az Országos Közoktatási Értékelési Tanácsnak.

Az 1990-es évektől Judit az átalakuló oktatásügyet irányító MKM-ben (Művelődési és Közoktatási Minisztérium) dolgozott, négy éven át az új oktatási törvénykezés tudományos tanácsadójaként, majd 1996-ig a Közoktatásfejlesztési és Kutatásszervezési Főosztály főosztályvezető-helyetteseként, később 2000-ig ugyanott (az Oktatási Minisztériumban) a Statisztikai Osztály vezetője volt. Sokirányú tapasztalata és tudása tette lehetővé, hogy a 2000-ben induló PISA programot is elindító OECD párizsi központjának (Organisation for Economic Cooperation and Development, Directorate for Education, Indicators and Analysis Division) a munkatársa lehetett 2003-ig. 2003-tól 2012-ig az akkori Oktatási Minisztérium EU Koordinációs és Tervezési Főosztályának, majd Oktatási Nemzetközi Főosztályának tanácsadója volt a nemzetközi oktatásstatisztika és indikátorfejlesztés témájában. Végül 2013-ig immár nyugdíjasként, változatlan munkakörrel az Oktatáskutató és Fejlesztő intézet munkatársa lett, az indikátor-munkacsoportban foglalkozott az OECD *Education at a Glance* kötetének magyar adataival. Szakmai közéleti tevékenysége is a fent jelzett témákkal foglalkozó szervezetekhez kötődött. Az oktatási statisztika és a nyilvánosságnak szóló tárgyyszerű adatközlés iránti elkötelezettsége nyomán legemlékezetesebb munkájának tartotta az indikátor-munkacsoport vezetését. Emellett a KSH, a mindenkor oktatási minisztérium és egyéb szakértők részvételével a kilencvenes és kétezres években működő szakértői csoportnak is tagja volt, ahol kialakították a ma is funkcionáló OSAP rendszerű oktatásstatisztikai rendszert. Legutolsó publikációja is az OECD oktatáspolitikai tevékenységének fejlődéséről szólt, az *Educatio* folyóiratban jelent meg 2022-ben. Számos fiatalabb kollegája elismerését is kivívta azzal, ahogyan nyugdíjazása után is folyamatosan dolgozott a közoktatás ügyéért. A T-TUDOK Tudásmenedzsment és Oktatáskutató Központ több projektjében vett részt. Több korábbi tevékenységét tudta így folytatni – az indikátorok elemzését, a fiatalok szövegértésének vizsgálatát, programok értékelését –, mint ahogy kiváló angol nyelvtudását is kamatoztatni tudta jó néhány szakmai szöveg fordításában. Ő hozta létre a *Magyar közoktatás számokban* című kiadvány angol változatát 2015-ben, egyik utolsó munkájaként pedig 2018-ban részt vett a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár által fejlesztett „Az én könyvtáram” program értékelésében. A világra nyitott, örökifjú és mélyen érző, a minőségre végtelenig érzékeny szakembert ismertünk meg benne. A hazai oktatásügy nagy vesztesége, hogy már nincs közöttünk.